

Univerzitet u Sarajevu
Ekonomski fakultet u Sarajevu – Poslovna akademija

KORPORATIVNO UPRAVLJANJE
MA «+1»

NAZIV STUDIJA: KORPORATIVNO UPRAVLJANJE + 1

I SEMESTAR			
Predmeti	ECTS	Sati	Sifra
Korporativno pravo i korporativno upravljanje	6	30	COR401
Dioničko društvo, dioničari, nadzorni odbor, menadžment i organi za reviziju u korporativnom upravljanju	6	30	COR404
Pravni režim i upravljanje dionicama i udjelima u kapitalnim privrednim društvima	6	30	COR405
Korporativne finansije i korporativna analiza finansijskih izvještaja	6	30	COR406
Korporativno računovodstvo i izvještavanja	6	30	COR407
Ukupno	30	150	

II SEMESTAR			
Obavezni predmeti	ECTS	Sati	Sifra
Organizacija, upravljanje kvalitetom i IS u korporativnom upravljanju	6	30	COR409
Preuzimanje dioničkih društava i due diligence	6	30	COR503
Etička pitanja i društvena odgovornost u režimu korporativnog upravljanja	6	30	COR504
MAGISTARSKI RAD	12	60	-
Ukupno	30	150	

ECTS Bodovi:

Obvezni predmeti 8x6 = 48 ECTS

Magistarski rad 12 ECTS

1. Cilj

Predmet Korporativno pravo i korporativno upravljanje ima za cilj omogućiti polaznicima ovog studija sticanje potrebnih znanja o korporacijama i njihovim upravljačkim strukturama i procesima. Studenti će imati priliku upoznati se sa pravnom strukturom i statusom društava kapitala, nakon čega slijedi razmatranje odnosa upravljačkih struktura korporacija odnosno odnosa vlasnika, menadžmenta i nadzornih odbora čemu će se pristupiti sa pravnog i ekonomskog aspekta. Za polaznike je veoma važno usvajanje znanja o osnovnim principima dobrog korporativnog upravljanja, obzirom da je upravo poštivanje dobre prakse korporativnog upravljanja *conditio sine qua non* za opstanak i rast korporacija, ali i za zemlje po pitanju privlačenja stranih investicija.

2. Sadržaj

- I. Uvod u korporativno pravo i korporativno upravljanje: Pojam korporacije, Pojam korporativnog prava, Pojam korporativnog upravljanja
- II. Društva kapitala
 - Pojam društava kapitala
 - Društva kapitala u EU
 - Društva kapitala u SAD
 - Dioničko društvo
 - Društvo sa ograničenom odgovornošću
- III. Pristupi korporaciji
 - Vlasnički pristup
 - Kritike vlasničkog pristupa
 - Stakeholderski pristup
 - Kritike stakeholderskog pristupa
- IV. Organi upravljanja
 - Skupština
 - Nadzorni odbor
 - Uprava
- V. Upravljačke strukture
 - Simetrična i asimetrična struktura moći
 - Osnovne upravljačke strukture
 - Dinamika upravljačkih struktura
- VI. OECD-ova načela korporativnog upravljanja
 - Obezbeđenje osnove za efikasan okvir korporativnog upravljanja
 - Prava dioničara i ključne funkcije vlasništva
 - Ravnopravan tretman dioničara
 - Uloga zainteresovanih strana
 - Objavljivanje podataka i transparentnost
 - Odgovornost odbora
- VII. Mehanizmi korporativnog upravljanja: Interni i Eksterni
- VIII. Sistemi korporativnog upravljanja
 - Otvoreni (angloamerički)
 - Zatvoreni (kontinentalni)
 - Konvergencija sistema korporativnog upravljanja
 - Korporativno upravljanje u zemljama u tranziciji

- IX. Teorijski okviri korporativnog upravljanja
 - Agencijska teorija
 - Teorija uslužnosti
 - Razlike između agencijske teorije i teorije uslužnosti
- X. Uloga nadzornog odbora u korporativnom upravljanju
 - Osnovne uloge nadzornog odbora
 - Veličina i struktura nadzornih odbora
 - Osobine članova nadzornih odbora
 - Organizacija rada nadzornog odbora
 - Odnos nadzornog odbora i uprave
- XI. Spajanja i preuzimanja: Tržište za korporativnu kontrolu, Evropske smjernice o spajanju i preuzimanju, Koncentracije, Pravni instrumenti zaštite od neprijateljskih preuzimanja
- XII. Korporativna etika i društvena odgovornost
- XIII. Pravni okvir i praksa korporativnog upravljanja u BiH

3. Metod rada

U izvođenju nastave će dominirati interaktivni metod rada tako što će uz predavanja nastavnika polaznici biti u prilici aktivno sudjelovati kroz rad na slučajevima, timske prezentacije i diskusije. Konačna ocjena će se formirati na temelju aktivnosti studenta na nastavi, te pismenog i usmenog ispita.

4. Literatura

1. Simić dr Milić, Trifković dr Miloš: "Poslovno pravo: osnovi prava i obligacija, privredna/trgovačka društva", Ekonomski fakultet u Sarajevu, Sarajevo, 1999.
2. Darko Tipurić: „Nadzorni odbor i korporativno upravljanje“, Sinergija, Zagreb, 2006.
3. Jakša Barbić, Esad Čolaković, Branko Parać, Josip Šaban: „Nadzorni odbori vodič kroz sustav korporativnog upravljanja“, Hrvatsko udruženje menadžera i poduzetnika – CROMA, Zagreb, 2006.
4. Reinier Kraakman, Paul Davies, Henry Hansmann, Gérard Hertig, Klaus J. Hopt, Hideki Kanda and Edward B. Rock: „The Anatomy of Corporate Law“, Oxford University Press, 2004.
5. Robert A. G. Monks, Nell Minow: „Corporate Governance“, 4th edition, John Wiley & Sons, 2008.
6. Darko Tipurić: „Esop i hrvatsko poduzeće“, Sinergija, Zagreb, 2004.
7. Blair, M. M.: „Ownership and Control“, Brookings Institution, 1995.
8. Colley, J. L. Jr., Doyle, J. L., Logan, G. W., Stettinius, W.: „Corporate Governance“, McGraw Hill, 2003.
9. Ferrini, G., Hopt, K., Winter, J., Wymeersch, E.: „Reforming company and takeover law in Europe“, Oxford University Press, 2004.
10. Hollander, Q.C., Salzedo, S.: „Conflict of interests & Chinese walls“, Sweet&Maxwell, London, 2000.
11. Hamilton, W.R.: "The Law of corporations", West publishing co., St.Paul, Minn., 1991.
12. Modernising company law and enhancing corporate governance in the European Union-A plan to move forward. COM (2003), 284 final, Brussels, 21.5.2003.
13. OECD-ova načela korporativnog upravljanja, 2004.
14. Zakon o privrednim društvima (Službene novine FBiH br. 23/99, 45/00, 2/02, 6/02, 29/03, 68/05 i 91/07)
15. Zakon o preuzimanju dioničkih društava (Službene novine FBiH br. 7/06)

1. Cilj

Cilj kursa je proširiti znanja o dioničkom društvu i ulozi pojedinih organa dioničkog društva u korporativnom upravljanju. Studenti će na ovom kursu dobiti znanja o korporativnom pravu u domaćem i pravu EU kao i o modelima korporativnog upravljanja. Kroz analitički metod ispitivanja i razradom na konkretnim primjerima pružiti će se znanja vezana za nadležnosti i organizaciju rada pojedinih organa upravljanja (skupštine, nadzornog odbora, organa za reviziju i menadžmenta) kao i za njihov međusobni odnos u korporativnom upravljanju.

2. Sadržaj

- I. Uvod u korporativno pravo i korporativno upravljanje
 - Pojam korporativnog upravljanja
 - Pravni izvori korporativnog prava u domaćem i pravu EU
 - Korporativni modeli u uporednom-pravu
 - Pravni okvir korporativnog upravljanja u BiH
- II. Struktura dioničkog društva: Skupština dioničara, Upravni odbor, Nadzorni odbor, Menadžment/Uprava društva, Odbor za reviziju, Sekretar društva
- III. Uvod u prava i obaveze dioničara i položaj povjerilaca
 - Prava i obaveze dioničara
 - Vrste dioničara
 - Aktivni i pasivni i dioničari
 - Obični i privilegovani dioničari
 - Prava imaoća zamjenjivih obveznica i obveznica sa pravom preče kupnje
 - Manjinski dioničari i njihova zaštita
 - Zaposleni kao dioničari
 - Država kao dioničar
 - Investicioni fondovi kao dioničari
 - Položaj povjerilaca
- IV. Uloga skupštine u korporativnom upravljanju
 - Nadležnosti skupštine
 - Organizacija rada skupštine
 - Odnos skupštine i nadzornog odbora društva
 - Odnos skupštine i menadžmenta/uprave društva
 - Odnos skupštine i sekretara društva
 - Odnos skupštine i organa za reviziju
- V. Uloga nadzornog odbora u korporativnom upravljanju
 - Nadležnost nadzornog odbora
 - Dužnosti članova nadzornog odbora
 - Struktura nadzornih odbora
 - Organizacija rada nadzornog odbora
 - Nadzorni odbor i strateško upravljanje društvom
 - Odnos nadzornog odbora i skupštine društva
 - Odnos nadzornog odbora i menadžmenta/uprave društva
 - Odnos nadzornog odbora i sekretara društva
 - Odnos nadzornog odbora i organa za reviziju
 - Zabrana konkurencije i konflikt interesa

- VI. Uloga menadžmenta/uprave društva u korporativnom upravljanju
 - Nadležnost menadžmenta/uprave društva
 - Struktura menadžmenta/uprave društva
 - Organizacija rada menadžmenta/uprave društva
 - Odnos menadžmenta/uprave društva i skupštine društva
 - Odnos menadžmenta/uprave društva i nadzornog odbora
 - Odnos menadžmenta/uprave društva i sekretara društva
 - Odnos menadžmenta/uprave društva i organa za reviziju društva
 - Zabrana konkurencije i konflikt interesa
 - Položaj zastupnika i prokuriste
- VII. Uloga organa za reviziju u korporativnom upravljanju
 - Nadležnost organa za reviziju
 - Struktura organa za reviziju
 - Organizacija rada organa za reviziju
 - Odnos organa za reviziju i skupštine društva
 - Odnos organa za reviziju i nadzornog odbora
 - Odnos organa za reviziju i menadžmenta/uprave društva
- VIII. Zabrana konkurencije i konflikt interesa

3. Metod rada

U izvođenju nastave će dominirati interaktivni metod rada tako što će uz predavanja nastavnika polaznici biti u prilici aktivno sudjelovati kroz rad na slučajevima, timske prezentacije i diskusije. Konačna ocjena će se formirati na temelju aktivnosti studenta na nastavi, te pismenog i usmenog ispita.

4. Literatura

- Simić dr Milić, Trifković dr Miloš: "Poslovno pravo: osnovi prava i obligacija, privredna/trgovačka društva", Ekonomski fakultet u Sarajevu, Sarajevo, 1999.
- Darko Tipurić: „Nadzorni odbor i korporativno upravljanje“, Sinergija, Zagreb, 2006.
- Jakša Barbić, Esad Čolaković, Branko Parać, Josip Šaban: „Nadzorni odbori vodič kroz sustav korporativnog upravljanja“, Hrvatsko udruženje menadžera i poduzetnika – CROMA, Zagreb, 2006.
- Reinier Kraakman, Paul Davies, Henry Hansmann, Gérard Hertig, Klaus J. Hopt, Hideki Kanda and Edward B. Rock: „The Anatomy of Corporate Law“, Oxford University Press, 2004.
- Monks R. A. G., Minow N.: „Corporate Governance“, 3th ed., Blackwell Business, 2004.
- Darko Tipurić: „Esop i hrvatsko poduzeće“, Sinergija, Zagreb, 2004.
- Blair, M. M.: „Ownership and Control“, Brookings Institution, 1995.
- Colley, J. L. Jr., Doyle, J. L., Logan, G. W., Stettinius, W.: „Corporate Governance“, McGraw Hill, 2003.
- OECD-ova načela korporativnog upravljanja, 2004.
- Zakon o privrednim društvima (Službene novine FBiH br. 23/99, 45/00, 2/02, 6/02, 29/03, 68/05 i 91/07)
- Zakon o društvima za upravljanje fondovima i o investicionim fondovima (Službene novine FBiH br. 4198, 36/99, 36/00, 27/02, 44/02, 50/03i 70/04)
- Zakon o preuzimanju dioničkih društava (Službene novine FBiH br. 7/06)

1. Cilj

Cilj kursa je proširiti znanja o osnovama pravnog režima upravljanja dionicama i udjelima u kapitalnim privrednim društvima. Studenti će na ovom kursu dobiti znanja o pojmu, karakteristikama i pravnoj prirodi kapitalnih privrednih društava kao i o pojmu, karakteristikama i pravnoj prirodi udjela i dionica. Kroz analitički metod ispitivanja i razradom na konkretnim primjerima pružiti će se znanja vezana za upravljanje dionicama u kompanijama kao i znanja vezana za značaj i ulogu regulatornih institucija u upravljanju dionicama (komisija za vrijednosne papire, berza, brokeri itd.).

2. Sadržaj

- I. Pojam, karakteristike pravna priroda i vrste, kapitalnih privrednih društava
 - Društva sa ograničenom odgovornošću
 - Dioničko društvo
 - Komadintno društvo na dionice
- II. Pojam, karakteristike i pravna priroda udjela društva sa ograničenom odgovornošću
 - Ulozi u društvo sa ograničenom odgovornošću
 - Udjeli i raspolaganje udjelima članova društva sa ograničenom odgovornošću
 - Povlačenje (amortizacija) udjela člana društva
 - Pravi i obaveze koje proizilaze iz udjela člana društva sa ograničenom odgovornošću
 - Raspolaganje udjelima (prodaja, zamjena, poklon, zaloga)
- III. Pojam, karakteristike i pravna priroda dionice
 - Bitni sastojci dionice
 - Pravna priroda dionice
 - Emisija dionica
 - Promet dionice i tender ponuda
 - Operacije sa dionicama
 - Klase i serije dionica
 - Vrste dionica
- IV. Vlastite dionice
 - Sticanje vlastitih dionica
 - Pravni režim vlastitih dionica
 - Operacije sa vlastitim dionicama
- V. Upravljanje dionicama
 - Upravljanje dionicama u kompaniji
 - Uloga Komisije za vrijednosne papire
 - Uloga Registra za vrijednosne papire
 - Uloga brokera
 - Uloga berze
 - Uloga banke depozitara
- VI. Skrbništvo

3. Metod rada

U izvođenju nastave će dominirati interaktivni metod rada tako što će uz predavanja nastavnika polaznici biti u prilici aktivno sudjelovati kroz rad na slučajevima, timske prezentacije i diskusije. Konačna ocjena će se formirati na temelju aktivnosti studenta na nastavi, te pismenog i usmenog ispita.

4. Literatura

- Simić dr Milić, Trifković dr Miloš: "Poslovno pravo: osnovi prava i obligacija, privredna/trgovačka društva", Ekonomski fakultet u Sarajevu, Sarajevo, 1999.
- Darko Tipurić: „Nadzorni odbor i korporativno upravljanje“, Sinergija, Zagreb, 2006.
- Reinier Kraakman, Paul Davies, Henry Hansmann, Gérard Hertig, Klaus J. Hopt, Hideki Kanda and Edward B. Rock: „The Anatomy of Corporate Law“, Oxford University Press, 2004.
- Zakon o privrednim društvima (Službene novine FBiH br. 23/99, 45/00, 2/02, 6/02, 29/03, 68/05 i 91/07)
- Zakon o vrijednosnim papirima (Službene novine FBiH br. 39/98 i 36/99)
- Zakon o komisiji za vrijednosne papire (Službene novine FBiH br. 39/98, 36/99 i 33/04)
- Zakon o registru vrijednosnih papira (Službene novine FBiH br. 39/98, 36/99 i 33/04)
- Zakon o preuzimanju dioničkih društava (Službene novine FBiH br. 7/06)

1. Cilj

Predmet ima za cilj postizanje temeljitog uvida u korporativno finansiranje i razumijevanje odnosa savremenih procesa i pojava na finansijskim tržištima i strukture finansiranja preduzeća, te sticanje neophodnih teorijskih i praktičnih znanja o instrumentima i postupcima analize finansijskih izvještaja. Studenti će izučavati investicionu analizu, mogućnosti i proces korporativnog finansiranja, strukturu i trošak izvora finansiranja, ulogu tržišta kapitala, način vrednovanja preduzeća i povezanost sa odlukama o korporativnom finansiranju. Studenti će se upoznati i sa načinom ocjene sigurnosti i uspješnosti poslovanja preduzeća, instrumentima i postupkom analize promjena u sigurnosti i uspješnosti poslovanja, izvođenjem i tumačenjem finansijskih pokazatelja, te primjenom analitičkih postupaka u različitim konkretnim situacijama.

2. Sadržaj

- I. Uvod u korporativne finansije i korporativnu analizu finansijskih izvještaja
 - Osnovni pojmovi i principi korporativnih finansija
 - Cilj korporativnih finansija
 - Pojam i značenje korporativne analize finansijskih izvještaja
- II. Investiciona analiza
 - Minimalna zahtijevana stopa prinosa za preduzeća
 - Minimalna zahtijevana stopa prinosa, procjena zarade i novčanih tokova projekata
 - Donošenje investicionih odluka
 - Investiciona analiza u uslovima inflacionog i valutnog rizika
 - Prinosi na investicije i korporativne strategije
- III. Korporativno finansiranje
 - Mogućnosti finansiranja
 - Proces finansiranja
 - Optimalna struktura finansiranja
- IV. Kratkoročno finansiranje
 - Izvori kratkoročnog finansiranja
 - Sastav kratkoročnog finansiranja
- V. Tržište kapitala
 - Emisija vrijednosnih papira putem javne ponude
 - Emisija vrijednosnih papira putem zatvorene prodaje
 - Efekti signalizacije
 - Sekundarno tržište
- VI. Struktura izvora dugoročnog finansiranja
 - Finansijska poluga
 - EBIT-EPS analiza tačke pokrića
 - Teorije strukture kapitala
 - Finansijsko signaliziranje
- VII. Politika dividendi
 - Aktivna i pasivna politika dividendi
 - Faktori od uticaja na politiku dividendi
 - Stabilnost dividendi
 - Novčana sredstva koja se vraćaju dioničarima

- VIII. Međunarodni izvori finansiranja i rizici: Financiranje na međunarodnim i stranim tržištima novca i kapitala, Izvori finansiranja i trošak kapitala, Rizici
- IX. Trošak izvora finansiranja
- Trošak dioničkog kapitala
 - Trošak duga
 - Trošak prioritetnih dionica
 - Model diskontiranja dividendi
 - Model određivanja cijene finansijske imovine (CAPM)
 - Ponderirani prosječni trošak kapitala (WACC)
 - Zahtijevane stope prinosa
 - Procjena projekata na osnovu ukupnog rizika
- X. Vrijednost preduzeća
- Principi i praksa procjene vrijednosti preduzeća
 - Sredstva i tehnike povećanja vrijednosti preduzeća
 - Preuzimanja i spajanja
 - Veza između procjene vrijednosti preduzeća i odluka o korporativnom finansiranju
- XI. Temeljni instrumenti i postupci analize finansijskih izvještaja
- Klasifikacija temeljnih instrumenata i postupaka analize finansijskih izvještaja
 - Analiza za potrebe internih i eksternih korisnika
 - Analiza iz perspektive članova nadzornih odbora
 - Povezanost korporativne analize finansijskih izvještaja sa finansijskim upravljanjem i internim izvještavanjem menadžmenta
- XII. Ocjena sigurnosti i uspješnosti poslovanja i analiza promjena
- Ocjena sigurnosti poslovanja na osnovu informacija iz bilansa stanja
 - Ocjena uspješnosti poslovanja na osnovu informacija iz bilansa uspjeha
 - Odnos sigurnosti i uspješnosti poslovanja u kratkom i dugom roku
 - Uticaj gotovinskog toka na sigurnost i uspješnost poslovanja
 - Uticaj računovodstvenih politika na sigurnost i uspješnost poslovanja
 - Komparativni finansijski izvještaji i postupak horizontalne analize
 - Strukturni finansijski izvještaji i postupak vertikalne analize
- XIII. Finansijski pokazatelji
- Pojam finansijskih pokazatelja
 - Pokazatelji likvidnosti
 - Pokazatelji zaduženosti
 - Pokazatelji aktivnosti
 - Pokazatelji ekonomičnosti
 - Pokazatelji profitabilnosti
 - Pokazatelji investiranja
 - Finansijski pokazatelji na temelju novčanog toka
 - Sistemi pokazatelja i sintetski pokazatelji
- XIV. Primjena analitičkih postupaka na konkretnim slučajevima
- Analiza finansijskih izvještaja u stabilnim uslovima
 - Analiza finansijskih izvještaja u uslovima inflacije
 - Analiza finansijskih izvještaja preduzeća različitih djelatnosti
 - Analiza finansijske situacije i uspješnosti složenih poslovnih subjekata

3. Metod rada

U izvođenju nastave će dominirati interaktivni metod rada tako što će uz predavanja nastavnika polaznici biti u prilici aktivno sudjelovati kroz rad na slučajevima, timske prezentacije i diskusije. Konačna ocjena će se formirati na temelju aktivnosti studenta na nastavi, te pismenog i usmenog ispita.

4. Literatura

- Katarina Žager, Lajoš Žager: „Analiza financijskih izvještaja“, Masmedia, Zagreb, 1999.
- Aswath Damodaran: „Korporativne finansije teorija i praksa“, Podgorica, 2007.
- James C. Van Horne, John M. Wachowicz, Jr.: „Osnove financijskog menedžmenta“, deveto izdanje, MATE, Zagreb, 2002.
- Ljiljana Vidučić: „Financijski menadžment“, V. dopunjeno i izmijenjeno izdanje, RRIIF-plus, Zagreb, 2006.
- Shapiro, A.: „Modern Corporate Finance“, Macmillan, 1999.
- Brigham, E.F., Gapenski, L.C.: „Intermediate Financial Management“, Dryden Press, Orlando, 1996.
- Kim, H. S. i drugi: „Global Corporate Finance“, Blackwell Publishers, 5th Edition, Oxford, 2002.
- Brealey, Richard A., Myers, Stewart C.: „Principles of Corporate Finance“, šesto izdanje, Mc Graw-Hill Companies, inc., Boston, 2000.
- Brigham, Eugene F., Gapenski Louis C., Ehrardt, Michael C.: „Financial Management“, Theory and Practice, deveto izdanje, The Dryden Press, Hinsdale, Illinois, 1999
- Wild, J. J., Bernstein, L. A., Subramanyam, K. R.: „Financial Statement Analysis“, Seventh Edition, McGraw - Hill/Irwin, New York, 2001.
- Haskins, Ferris, Selling: „International Financial Reporting and Analysis“, McGraw - Hill/Irwin, New York, 2000.
- Gibson, C. H.: „Financial Statements Analysis, Using financial accounting information“, Fifth Edition, South-West

1. Cilj

Predmet ima za cilj upoznavanje sa osnovnim pojmovima korporativnog računovodstva i izvještavanja. U tu svrhu razmatrati će se: pojam računovodstva i funkcionisanje računovodstvenog sistema; računovodstvena načela, standardi i politike; priznavanje i mjerenje pojedinih ekonomsko-računovodstvenih kategorija; računovodstvene informacije, njihovi korisnici i proces poslovnog odlučivanja, te posebno informacije iz internih poslovnih procesa; finansijski izvještaji i njihov kvalitet; nefinansijski izvještaji i problematika harmonizacije računovodstvenih sistema i finansijskog izvještavanja.

2. Sadržaj

- I. Osnove korporativnog računovodstva i izvještavanja
 - Računovodstvo kao informacioni sistem
 - Računovodstvena načela, standardi i politike
 - Finansijsko i nefinansijsko izvještavanje
 - Zakonski okvir korporativnog računovodstva i izvještavanja u BiH
- II. Predmeti računovodstvenog obuhvatanja
 - Imovina
 - Kapital
 - Obaveze
 - Troškovi
 - Prihodi
 - Rashodi
 - Finansijski rezultat
- III. Računovodstvene informacije i njihovi korisnici
 - Korisnici računovodstvenih informacija
 - Računovodstvene informacije za interne korisnike
 - Računovodstvene informacije za eksterne korisnike
- IV. Računovodstvene informacije i proces poslovnog odlučivanja
 - Kvalitet računovodstvenih informacija
 - Računovodstvene informacije u procesu poslovnog odlučivanja
 - Modeli manipulacija računovodstvenim informacijama
- V. Informacije iz internih poslovnih procesa
 - Interni poslovni procesi
 - Vrste informacija
 - Interno računovodstvo
 - Računovodstvo proizvodnje
 - Računovodstvo inputa i outputa poslovnog procesa
 - Savremeni koncepti internog obračuna
- VI. Finansijski izvještaji
 - Vrste finansijskih izvještaja
 - Finansijsko izvještavanje za potrebe različitih korisnika
 - Sadržaj izvještaja i značenje pojedinih pozicija
 - Periodični izvještaji i završni račun

- VII. Kvalitet finansijskih izvještaja
 - Formalni i materijalni faktori kvaliteta
 - Uloga računovodstvenih politika
 - Promjena i objavljivanje računovodstvenih politika
 - Revizija i analiza u funkciji kvalitete finansijskog izvještavanja
- VIII. Nefinansijski izvještaji
 - Nefinansijski izvještaji za potrebe uprave
- IX. Harmonizacija računovodstvenih sistema i finansijskog izvještavanja
 - Uloga međunarodnih regulatornih tijela
 - Karakteristike i ciljevi harmonizacije
 - Faze harmonizacije računovodstvenih sistema zemalja EU
 - Rezultati harmonizacije računovodstvenih sistema zemalja EU
 - Faze i rezultati harmonizacije računovodstvenih sistema u svijetu
 - Računovodstveni sistem BiH sa aspekta harmoniziranosti

3. Metod rada

U izvođenju nastave će dominirati interaktivni metod rada tako što će uz predavanja nastavnika polaznici biti u prilici aktivno sudjelovati kroz rad na slučajevima, timske prezentacije i diskusije. Konačna ocjena će se formirati na temelju aktivnosti studenta na nastavi, te pismenog i usmenog ispita.

4. Literatura

- Vinko Belak, Željko Bošnjak, Maja Pehar: „Financijsko računovodstvo prema MSFI i poreznim propisima BiH/FBiH“, Fircon, Mostar, 2006.
- IFAC, IASB, FCM, SEEPAD: „Primjena kontnog okvira u skladu sa MRS/MSFI“, Savez računovođa i revizora Srbije, Beograd, 2007.
- Međunarodni standardi finansijskog izvještavanja (MSFI) i Međunarodni računovodstveni standardi (MRS), izvorna engleska verzija ili neki od prijevoda sa teritorije bivše Jugoslavije
- Baruch Englard: „Financijsko računovodstvo II“, prvo izdanje, Faber & Zgombić Plus, Zagreb, 1996.
- Joseph A. Wiseman, James A. Cashin: „Financijsko računovodstvo III“, Faber & Zgombić Plus i Ernst & Young, Zagreb, 1998.
- Beams F., Anthony J., Clement R., Lowensohn S., „Advanced Accounting“, Prentice Hall, NJ, 2003.
- Larsen E.: „Modern Advanced Accounting“, McGraw Hill, New York, Singapore, 2000.
- Meigs, W., Meigs R.: „Računovodstvo, temelj poslovnog odlučivanja“, MATE, Zagreb, 1999.
- Zakon o računovodstvu i reviziji u Federaciji Bosne i Hercegovine (Službene novine FBiH br. 32/05)

1. Cilj

Korporativno upravljanje u najširem smislu jeste pravno-ekonomski sistem upravljanja kompanijom. S obzirom da je uloga korporativnog upravljanja uspostavljanje efikasnog sistema upravljanja, vođenja i kontrole, kompanijom nije je moguće shvatiti bez razumijevanja osnovnih pitanja organizacije, upravljanja kvalitetom i informacionih sistema u korporativnom upravljanju. Temeljna načela korporativnog upravljanja su raspodjela moći, transparentnost, reduciranje konflikta interesa i motivacija prema stvaranju vrijednosti. S obzirom da živimo u dobu sve veće globalizacije svjetskog tržišta, ubrzanog razvoja visokih tehnologija te njihove sve veće primjene u poslovnim organizacijama, pred svim poslovnim subjektima je zadatak strateškog opredjeljenja s ciljem stvaranja ne samo kratkoročnih profita već, prije svega, uvjeta za vlastiti stabilniji i uspješniji dugoročni razvoj. Utjecaj pritiska konkurencije u savremenim uvjetima poslovanja poslovne organizacije suočavaju sa sve jačim nadmetanjem kvalitetom. U borbi za tržište i potrošače osiguravanje kvalitetom i upravljanje njom, postalo je neminovnost i, u skladu s tim, u ta se područja mora uložiti odlučan napor. Pravi odgovor kompanija na takve svjetske izazove jeste koncept kvalitete, koji pretpostavlja uključenost cijele kompanije, svih njenih poslovnih procesa i svih uposlenih, prije svega menadžmenta.

2. Sadržaj

- I. Sistemi korporativnog upravljanja u Evropi
- II. Korporacijska struktura u EU kompanijama
- III. Procesi harmonizacije i uzajamnog približavanja kompanijskih prava i modela upravljanja u Evropi
- IV. Sadašnji trendovi u Evropi
- V. Forme i instrumenti sistema korporativnog upravljanja u Evropi
- VI. Postojeći modeli sistema upravljanja kvalitetom u korporativnom upravljanju
- VII. ISO 9000ff (ISO 9001:2000 i ISO 9001:2001)
- VIII. Dokumentacija sistema kvalitete
- IX. Politika, ciljevi i planiranje kvalitete
- X. Priručnik kvalitete: postupci/procedure i dokumentacija treće razine
- XI. Audit kvalitete (planiranje i provođenje audita)
- XII. Nagrade za poslovnu uspješnost
- XIII. Uloga i funkcija menadžera ISMS
- XIV. Osnovni pojmovi ISMS
- XV. Struktura norme ISO 27001:2005 ISO 27000ff ISO 17799:2005
- XVI. Osnove projekt i proces menadžmenta
- XVII. Kreativne tehnike i metode
- XVIII. Pojam i definicije rizika, aspekti informacione sigurnosti, model napada i zaštite informacionog sistema, mehanizam djelovanja prijetnji na IS
- XIX. Analiza, procjena i obrada rizika
- XX. Implementacija ISMS

3. Metod rada

U izvođenju nastave će dominirati interaktivni metod rada tako što će uz predavanja nastavnika polaznici biti u prilici aktivno sudjelovati kroz rad na slučajevima, timske prezentacije i diskusije. Konačna ocjena će se formirati na temelju aktivnosti studenta na nastavi, te pismenog i usmenog ispita.

4. Literatura

- Lipman, F.D., Lipman L.K., *Corporate Governance Best Practices: Strategies for Public, Private and Not-for-Profit Organizations*, Wiley, 2006.
- OECD Principles for Corporate Governance, OECD, France, 2004.
- Vukšić, V.B., Kovačić, A., *Upravljanje poslovnim procesima*, Sinergija, Zagreb, 2004.
- Skoko, H., *Upravljanje kvalitetom*, Sinergija, Zagreb, 2000.
- Lazibat, T., *Poznavanje robom i upravljanje kvalitetom*, Sinergija, Zagreb, 2005.

1. Cilj

Due diligence znači procjenu društva sa komercijalnog, finansijskog i pravnog stajališta. Bavi se razumijevanjem poslovanja društva koje treba kupiti i potvrđuje hoće li društvo koje kupuje dobiti ono što misli da kupuje, otkrivajući svaki rizik pri sklapanju poslova, pronalazeći stavke za pregovore i pomažući planiranju integracija nakon sklapanja posla. Due diligence je način na koji kupci mogu biti sigurni da razumiju ono što kupuju, te u skladu s tim due diligence omogućuje kupcu: a) identifikaciju pitanja vezano za cijenu pregovora i na taj način smanjenje rizika od prevelikog troška; i b) smanjenjem rizika identifikacijom pitanja koja zahtijevaju pravnu zaštitu. Artikulirajući navedene mogućnosti, oni koji sklapaju posao vide due diligence, kao pomoć pri razmatranju vrste zaštite u ugovoru koju treba pružiti prodavac i koje bi rizike kupac u potpunosti trebao izbjeći.

2. Sadržaj

- I. Pojam due diligence
- II. Kako strukturirati due diligence program
- III. Rad sa savjetnicima
- IV. Finansijski due diligence
- V. Komercijalni due diligence
- VI. Due diligence ljudskih potencijala i due diligence menadžmenta
- VII. Mirovinski i porezni due diligence
- VIII. Due diligence zaštite okoliša, informatički due diligence i due diligence tehnologije i proizvodnje
- IX. Tehnološki due diligence
- X. Due diligence intelektualnog vlasništva i antimonopolski due diligence
- XI. Due diligence osiguranja i upravljanja rizikom
- XII. Pravni due diligence

3. Metod rada

U izvođenju nastave će dominirati interaktivni metod rada tako što će uz predavanja nastavnika polaznici biti u prilici aktivno sudjelovati kroz rad na slučajevima, timske prezentacije i diskusije. Konačna ocjena će se formirati na temelju aktivnosti studenta na nastavi, te pismenog i usmenog ispita.

4. Literatura

- Howson, P., *Due diligence: vrste due diligencea, procjena menadžerskog tima, rizičnost akvizicije, snimanje podataka, odabir savjetnika, planiranje nakon akvizicije*, Poslovni dnevnik i Masmedia, Zagreb, 2007
- Tipurić, D., Markulin, G., *Strateški savezi: Suradnjom preduzeća do konkurentske prednosti*, Singergija, Zagreb, 2002
- Zakon o preuzimanju dioničkih društava (Službene novine FBiH br. 7/06)
- Zakon o preuzimanju akcionarskih društava (Službeni glasnik RS br. 46/2006)

1. Cilj

Poslovna etika može se definirati kao primjena općeprihvaćenih etičkih načela u poslovanju preduzeća i pojedinca. Poslovna etika se odnosi na istinitost i pravednost očekivanja vlasnika, drugih lica sa legitimnim interesima, društva, poštene konkurencije, oglašavanja, društvene odgovornosti, odnosa s javnošću, ponašanja preduzeća u zemlji i inostranstvu. Subjekti poslovne etike su čovjek, organizacije i društvo. Etički program se odnosi na skupove formalnih i neformalnih pravila, šema, propisa i dobrih običaja u poslovnom ponašanju. Razumijevanje etičkih pitanja i društvene odgovornosti u režimu korporativnog upravljanja služi kao okvir u kojem bi se trebali kretati i na taj način doprinijeti očuvanju autentičnih vrijednosti koje ulaze u šire koncipiran kapital korporacije te olakšava poslovanje u sve kompliciranijim uvjetima na tržištu.

2. Sadržaj

- I. Uvod - Odnos između korporacija i društva u cjelini
- II. Odnos između korporacija i privrednog sistema
- III. Korporacija kao moralni agent
- IV. Etički kodeksi u režimu korporativnog upravljanja
- V. Pojam i definiranje društvene odgovornosti preduzeća i poslovne etike
- VI. Odnosi između vlasnika i korporacija
- VII. Djelovanje vlasnika u skupštini
- VIII. Odnos skupštine i nadzornih odbora
- IX. Dužnosti članova nadzornih odbora
- X. Odnos uprave i menadžmenta
- XI. Dužnost menadžmenta
- XII. Etički menadžment
- XIII. Etika i liderstvo

3. Metod rada

U izvođenju nastave će dominirati interaktivni metod rada tako što će uz predavanja nastavnika polaznici biti u prilici aktivno sudjelovati kroz rad na slučajevima, timske prezentacije i diskusije. Konačna ocjena će se formirati na temelju aktivnosti studenta na nastavi, te pismenog i usmenog ispita.

4. Literatura

Literatura - osnovna

- Boatright, J.R., *Ethic and the Conduct of Business*, Pearson: Prentice Hall, 2003.
- Shaw, W.H., Barry, V., *Moral Issues in Business*, Thomson: Wadsworth, 2004.
- Klopić, R., *Osnovi poslovne etike*, NIUB, Tuzla, 2005.
- Kotler, F., *Korporativna društvena odgovornost: Učiniti najviše za svoju kompaniju i za izabrani društveni cilj: najbolje prakse vodećih kompanija*, Ekonomski fakultet Beograd, Beograd, 2007

Literatura – dodatna

- Žitinski, M., *Poslovna etika*, Sveučilište u Dubrovniku, Dubrovnik, 2006.
- Bebek B., Kolumbić A., *Poslovna etika*, Sinergija, Zagreb, 2000.